

Haujlai bi gvaqbae, moix dang gou dauqngeix hwnj gunglse gyanghongh haetromh haenx, gij yienghcej louz youq ndaw uk gou, vanzlij dwg rek raemx goenj gaq youq gwnz feizgiengz, ndaetnyaed, rouxringx, angq dangqmaz.

Yahfanh hoizbak fanj gvaqdaeuj riu gyoengqde, de buenq mbiengj ndang deng vamaenh doengh mbouj ndaej, couh ietraez hoz, vaddoengh diuz gen ndeu. Vah Yahfanh beij dungcoz Yahfanh lij laebluenh, gij Vahcuengh ciengx mbouj bienz haenx daj ndaw bak de diuq okdaeuj, doek youq ndaw bo Vahcuengh wenj luenz ndeu, mbaeu ndaej lumj diuz bwn mbouj rox daj gizlawz mbin gvaqdaeuj nei, hoeng, Yahfanh vanzlij nyexhuj le engq lai vunz. Gyoengq mehmbwk ietraez fwngzyinx, doq naeuz doq ndaq dwk yoek daengz gwnz gyaеuјndaeng Yahfanh. Mehmbwk ndeu guh baih ndeu, gyoengq mehmbwk ndeu guh lingh baih, couh yienghneix yungh fwngzyinx yoek gvaqdaeuj yoek gvaqbae dwk doxndaq. Gyoengq bouxsai gijmaz cungj mbouj gangj, gyoengqde ndwn youq bangxhenz yawj ndwi, haeksat dwk cimyawj Yahfanh, dwgcaengz youh hozndat dwk cimyawj Yahfanh, danghnaeuz cehda ndaej gaj vunz, bak boux Yahfanh cungj mbouj gaeuq gyoengqde gaj.

Bouxsai ndeu daj gizlaeg gyanghongh byaij gvaqdaeuj. Vunzlai humxyawj gagrox dwk yiengq song henz doiq bae, veq ok dieghoengq gvangq gaeuq boux vunz ndeu gvaq. Gou gaenjgip yiengq baihlaeng vunzlai suk le suk, dawz ndang yo youq laeng gyoengq vunzhung. Gou lau bouxsai neix, de maj miz aennaj viyiemz ndeu——gangj hix geizheih, mwuhaenx ganbu cungj gyaеz maj miz aennaj viyiemz ndeu. Youq diuz roen Hawbyaloz lumj diuzcajnga neix, aennaj ganbu gvihaеuј lingh aen fuengyiengq Hawbyaloz, caeuq dou aen naj gvihaеuј diuz roen baihsoh caeuq baihgvas Hawbyaloz neix di ndeu cungj mbouj doxdoengz, ndaej naeuz aen ndeu youq gwnzmbwn, aen ndeu youq gwnznamh.

Goengbiuj youh ndwn okdaeuj lo, de ciengx-lwenx yiemzsuk aennaj. Goengbiuj yiemzsuk nyinh-caen dwk doiq ganbu naeuz, gyoengqde aen singq neix gietdingh mbouj aeu mehmbwk Bouxgun mbouj gingq banlaux mbouj rox laexsoq neix lo. Iugouz gunglse buenqgiet Yizfanh caeuq Yahfanh lizvwnh.

Ganbu yiengq vunzlai cauzhuhu yawj bae. Haet haenx, de viyiemz dwk yawj bae yawj dauq. Sojmiz vunz cungj mbaetheiq deqcaj, sojmiz vunz cungj laihaeuz, baez neix, Yahfanh itdingh deng gyaep ok Hawbyaloz lo.

Lumjnaeuz miz saek bak bi raez, ganbu cij mbouj caiq yawj vunzlai, doiq vunz fuengzczug Yizfanh naeuz: “Sou gangj mbouj baenz, bouxsai de gangj cij baenz.”

Vunzlai sikhaek youq ndaw vunzlai saeujra.

Yahfanh

娅番

□ Loz Nanz sij Moz Liuiqvei hoiz

□ 罗南 著 莫柳桂 译

多年后，每当我回想起那个早上的公社大院，它留在我脑子里的形象仍然是一锅架在火塘上烧滚的水，拥挤，翻腾，亢奋。

娅番反唇相讥，她半边身子受制动弹不了，便伸长脖子，挥舞着一只手臂。娅番的语言比娅番的动作还要凌乱，那些养不熟的壮话从她嘴里蹦出来，落在一堆圆润丰满的壮话里，轻微得像一根不知从什么地方偶尔飘过来的羽毛，可娅番的态度到底还是激怒了更多的人。一群妇女长长地伸出食指，骂骂咧咧地点戳到娅番的鼻尖上。一个女人一个阵营，一群女人一个阵营，就这样食指戳过来戳过去地对骂。男人们什么都不说，他们袖手站在一旁，冷冷地盯着娅番，眼睛里迸射出的厌恶和愤怒足以杀死一百个娅番。

一个男人从院子深处走过来。围拥的人群自觉向两边退开，让出一人多宽的空隙。我连忙往后缩了缩，把身子藏在大人们的身后。我害怕这个男人，他长着一张威严的脸——也真是奇怪，那时候的干部都喜欢长一张威严的脸。那是属于山逻街丫字那一点上的脸，与我们这一撇一竖的脸有着天壤之别。

表爷又站出来了，他永远肃着一张脸。表爷郑重其事地对干部说，他们这一姓决定不要这个目无尊长，不知礼数的汉族女人了。要求公社判一番与娅番脱离。

干部的眼睛向闹嚷嚷的人群扫去。那天早上，那双眼睛就这样威严地扫来扫去。所有的人都屏着呼吸等待，所有的人都以为，这一次，娅番离开山逻街是铁板钉钉子的事了。

似乎有一百年那么漫长，干部才把眼睛收回来，对一番的族人说：“你们说了不算，她男人说了才算。”

众人的眼睛立刻在人群里搜索一番。一番站在最后面，抱着手臂，像是在看别人的热闹，听到干部点他的名，连忙把头低下来。

表巴走过去，把一番拉到干部面前，要他表态。一番挠头羞涩地笑，被催急了，才低声说：“我没有说不要她呀，是他们不要她。”

所有人的惊讶是毫不掩饰的，我听到人群里有诧异声，低低的，像水面掠过的疾风。当我抬眼看去的时候，便只剩下一番族人的惊愕，那些惊愕很快变成恼怒。原先指向娅番的指头全部转向一番，一番仍然低头羞涩的笑，他不看族人，也不看娅番，他看自己的鞋尖。一番笑得心无芥蒂，像一个不谙世事的婴孩。族人的愤怒砸过来，落在他身上却找不到半点回应，只好又原封不动地弹回去。众人把眼睛转向表爷。表爷一言不发，他眯缝着眼，望向高高的云盘山，良久，他收回目光，背起双手，大步流星地从一番身边走过，从众人身边走过。他没看一番一眼，也没看众人一眼，他肃着的脸坚硬如铁。

七

有一天，山逻街突然闹腾起来。有人悄无声息地上了报纸。万元户。政府（不知道什么时候，山逻街的人又不习惯叫公社了。）敲锣打鼓地把大红奖状送到那个人的家里，这个消息像巨浪一样从街头迅速打到街尾，扛着锄头像往常一样上山侍弄土地的人楞了一下，这才蓦然惊觉，山逻街的确不一样了，有些人家不知道什么时候悄悄忙碌起来，他们放下锄头，从外地贩来面条粉丝，夜晚窝在家里，一把把拆封，每把取出一小撮，再重新封合，变出更多的面条粉丝来，只等圩日的时候拿到街上卖。扛锄头的人心里顿时空落落的。父亲的心里也空落落的，他守在火塘边，看着鼎罐里玉米粥翻出一朵又一朵金灿灿的花朵，右手的长竹筷却久久没有搅动一下。

几乎是一夜之间，从丫字路遥不知处的那头来了许多外地人，他们开着一辆辆东风牌大货车深夜潜入山逻街，连夜拉走一车车八角果——那些果树生长在在山山弄弄里已经很多年了，山逻街的人从来不知道它们竟然那么值钱。还有一些外地人，他们卖老鼠药卖狗皮膏药，小喇叭的噪音将山逻街的圩日割切得支离破碎。这些面目模糊来路不明的人使得山逻街越来越拥挤，越来越喧闹，山逻街的圩日味道缺寡淡了。

第一个万元户出现，接二连三的万元户出现。目不暇接地变化让山逻街的人失去了惊诧的兴趣。仿佛山逻街从来就是这个样子，闹腾的、忙碌的、浮躁的，像潮水一般快速往前奔流。

Yizfanh ndwn youq ceiq baihlaeng, got gen, lumj yawj nauhyied vunzwnq nei, dingqnyi ganbu diemj daengz coh swheij, gipmuengz ngaemgyaeuj roengzdaeuj.

Buzbiuj byaij gvaqbae, beng Yizfanh daengz dangqnaj ganbu, aeu de gangjavah. Yizfanh gaeugyaеuј, mbouj eiqseiқ dwk riu, deng vunz coi gaenj lo, cij sing daemq naeuz: “Gou mbouj gangj gvaq mbouj aeu de ya, dwg gyoengqde mbouj aeu de.”

Sojmiz vunz cungj doeksaetyat liux, gou dingqnyi ndaw vunzlai fat ok sing geizheih, gig daemq, lumj gwnz raemx mbin gvaq raq rumz gaenj ndeu. Dang gou ngiengx gyaеuј yawj gvaqbae seiz, couh cij lw miz vunz fuengzczug Yizfanh doeksaet ndwi lo, doeksaet gig vaiq bienqbaenz hozndat. Doenghgij fwngzyinx yienzbонj vix coh Yahfanh, seizneix cienzbouh yiengq Yizfanh vix bae, Yizfanh vanzlij ngaemgyaeuj mbouj eiqseiқ dwk riu, de mbouj yawj vunz fuengzczug, hix mbouj yawj Yahfanh, de yawj gyaеuјhaiz swheij. Yizfanh riu ndaej seuqset, lumjnaeuz gijmaz siengjфap cungj mbouj miz, lumj lwgnding cingh ndeu. Gij hozndat vunz fuengzczug dub gvaqdaeuj, doek youq gwnz ndang de, cix mbouj miz saek di hoizwnngq, cij ndei ciuq roen gonq danh dauq. Vunzlai yiengq goengbiuj yawj bae. Goengbiuj coenzvah mbouj gangj, loq haep da, muenghyawj Byayinzbanz sangngaungau, gvaq le gig nanz, cij boih hwnj song fajfwngz, daj henz ndang Yizfanh yamq hung byaij gvaqbae, daj henz ndang vunzlai yamq hung byaij gvaqbae. De mbouj yawj Yizfanh, hix mbouj yawj vunzlai, aennaj de yiemzsuk ndaej lumj ndaekdiet giengeng.

Caet

Ngoenz ndeu, Hawbyaloz sawqmwhe nauhyied hwnjdaeuj. Miz vunz caegcaeg hwnj le bauqcej. Hohfanhmaenz. Cwngfuj (mbouj rox seizlawz, vunz Hawbyaloz youh mbouj sibgvenq heuh gunglse lo) roq gyong roq laz dwk soengq ciengjcang hoengz hung daengz ndaw ranz vunz de bae, aen siusik neix lumj aenlangh hung nei gig vaiq daj gyaеuјhaw cung daengz byaihaw, vunz gwed faggvak caeuq bingz-ciengz ityiengh hwnjbya bae guhhong haenx ngawh yaep ndeu, cij sawqmwhe doeksaet dwk fatyienh, Hawbyaloz cingqcaen mbouj ityiengh lo, miz vunz mbouj rox seizlawz caegcaeg nyaengq hwnjdaeuj, gyoengqde cuengq roengz faggvak, daj diegrog buenq daeuj mienhdiuz faenjdiuz, gyanghaemh youq ndaw ranz, gaem youh gaem dwk cekhai, moix gaem dawz nyup iq ndeu okdaeuj, caiq dauqcungz fung ndei, engq lai mienhdiuz faenjdiuz couh ndaej bienq okdaeuj lo, cij caj ngoenzhaw dawz daengz gwnz haw bae gai. Vunz gwed faggvak ndawsim sikhaek bienqndaej gig hoengq. Ndawsim daxboh hix gig hoengq, de souj youq henz feizgiengz, yawj souhhaeuxyangz ndaw guenq goenj ok duj dem duj va henjgim, gouh dawh raez ndaw fwngzgvas cij gig nanz mbouj gyaux saek baez.

Ca mbouj lai dwg youq haemh ndeu, daj baihhaenx gig gyaе diuz roen yienghcej lumj diuzcajnga, daeuj le haujlai vunz diegrog, gyoengqde hai gyaq cihuq hung baiz Dunghfungh ndeu, gyanghwnz haеuј daengz Hawbyaloz, lienzhwnz rag bae ci youh ci makbatgak——gomak haenx sengmaj youq ndaw rungh gaenq miz haujlai bi lo, vunz Hawbyaloz coengzlaiz mbouj rox gyoengqde gingqyienz baenzneix dijcienz. Lij miz di vunz diegrog, gyoengqde gai ywnou gai yw gau gyaj, sing hauhdoengz iq gat ngoenzhaw Hawbyaloz soiq liux. Doenghgij vunz mbouj rox gizlawz daeuj, hix najseng dangqmaz, gyoengqde hawj Hawbyaloz bienqndaej yied daeuj yied ndaet, yied daeuj yied cauz, ngoenzhaw Hawbyaloz yied daeuj yied mbouj miz feihdauh lo.

Ranz daih’it hohfanhmaenz okyienh, ranz daihngeih ranz daihsam laebdaeb okyienh. Bienvraq ndaej daiq vaiq, hawj vunz Hawbyaloz yawj mbouj gvaqdaeuj, hix mbouj miz yinx bae doeksaet lo. Lumjnaeuz Hawbyaloz itcig cungj dwg yienghneix, nauhyied、nyaengqfoed、foz, lumj raemxlangh nei gig vaiq lae baenaj.